C/2025/667

10.2.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 21. janvāris),

ar ko apstiprina Īrijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

(C/2025/667)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību ([1]) kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu ([2]) un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām ([3]). Sistēmas mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Tā arī veicina valstu atbildību, un tajā ir likts lielāks uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvāku un konsekventāku izpildi.

(2) Jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā būtiska vieta ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem būtu jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt cita starpā, ka līdz korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgos līmeņos un ka valdības budžeta deficīts vidējā termiņā tiek samazināts un saglabāts zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Tādēļ katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu ([4]) virzību, kas faktiski paredz budžeta ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kas aptver četru vai piecu gadu laikposmu (atkarībā no dalībvalsts likumdošanas cikla parastā ilguma). Turklāt plānā būtu jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods aptver četru gadu laikposmu, un to var pagarināt ne vairāk kā par trīs gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, ko pilnībā sedz Savienības fondu ieņēmumi, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisija novērtē, vai tas atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

(4) Pēc Komisijas ieteikuma Padome pieņem ieteikumu, lai noteiktu attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību, un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

APSVĒRUMI SAISTĪBĀ AR ĪRIJAS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Īrija valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2024. gada 15. oktobrī. Iesniegšana notika Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktā termiņa pagarinājumā, kam bija piekritusi Komisija, ņemot vērā Īrijas norādītos iemeslus.

Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Īrijai bija tiesības saņemt tehnisko informāciju, bet tā to nepieprasīja. Komisija 2024. gada 21. jūnijā iesniedza Īrijai galvenos sākotnējos nosacījumus un pamatā esošos pieņēmumus, kas izmantoti Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmā ([5]), kā minēts Regulas (ES) 2024/1263 25. apsvērumā, un publicēja tos 2024. gada 15. oktobrī ([6]).

(7) Īrija un Komisija 2024. gada septembrī risināja Regulas (ES) 2024/1263 12. pantā paredzēto tehnisko dialogu. Dialoga galvenās tēmas bija Īrijas paredzētā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi (konkrētāk, potenciālā IKP pieaugums un atlikumu un plūsmu korekcijas), kā arī reformas un investīcijas, ko paredzēts īstenot, lai reaģētu uz galvenajām Eiropas pusgada gaitā apzinātajām problēmām un pievērstos Savienības kopīgajām prioritātēm, kas ir taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, sociālā un ekonomiskā noturība, enerģētiskā drošība un aizsardzības spēju palielināšana.

(8) Īrija 2024. gada maijā atbilstīgi Regulas (ES) 2024/1263 11. panta 3. punktam un 36. panta 1. punkta c) apakšpunktam un saskaņā ar tās plānā sniegto informāciju rīkoja apspriešanos ar pilsonisko sabiedrību, sociālajiem partneriem, reģionālajām iestādēm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Saskaņā ar Īrijas plānā sniegto informāciju valdība rīkoja Valsts ekonomikas dialogu (*NED*), kas ir ikgadējs pasākums, kurā ieinteresētās personas var apmainīties ar informāciju ar valdību par ekonomiskajām un sociālajām prioritātēm. 2024. gada *NED* diskusijās liela uzmanība tika pievērsta vidējam termiņam, ņemot vērā valdības saistības saskaņā ar pārskatīto ES fiskālo sistēmu.

(9) Īrijas Fiskālā konsultatīvā padome (*IFAC*) sniedza atzinumu par makroekonomikas prognozi un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, kas ir daudzgadu neto izdevumu virzības pamatā ([7]). Makroekonomikas prognozes, kas ir valsts 2025. gada budžeta pamatā, *IFAC* apstiprināja 2024. gada 23. septembrī, jo tā bija pārliecinājusies, ka prognozes ir apstiprināmā diapazonā. *IFAC* uzskata, ka tā savu apstiprinājumu sniedz laikā, kad ekonomikas rādītāji pārsniedz tās potenciālu un pastāv riski, kas saistīti ar spēju ierobežojumiem iekšzemē.

Citi saistīti procesi

(10) Īrija 2025. gada budžeta plāna projektu iesniedza 2024. gada 15. oktobrī. Komisija atzinumu par šo budžeta plāna projektu pieņēma 2024. gada 26. novembrī ([8]).

(11) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Īrijai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros ([9]).

([5]) Galvenie sākotnējie nosacījumi un pamatā esošie pieņēmumi atbilst metodikai, kas aprakstīta Komisijas *2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). To pamatā ir Eiropas Komisijas 2024. gada pavasara prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst Komisijas un Padomes kopīgajam *2024. gada ziņojumam par novecošanu* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#ireland.

([7]) 2025. gada budžeta makroekonomiskās prognozes aptver 2024.–2030. gadu.

([8]) Komisijas atzinums par Īrijas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024) 9056 final.

([9]) Padomes Ieteikums (2024. gada 21. oktobris) par Īrijas ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku.

PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(12) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

Konteksts: makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(13) Ekonomiskā aktivitāte Īrijā 2023. gadā samazinājās par 5,5 % – to veicināja neto eksporta kritums, galvenokārt atsevišķās nozarēs, kurās dominē starptautiski uzņēmumi, savukārt iekšzemes ekonomika joprojām bija spēcīga. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi paredzams, ka 2024. gadā ekonomika piedzīvos lejupslīdi par 0,5 %. Tā skaidrojama ar pašreizējo nestabilitāti nozarēs, kurās dominē starptautiski uzņēmumi. Paredzams, ka 2025. gadā reālais IKP palielināsies par 4,0 % – to veicinās spēcīga iekšzemes ekonomika un pastāvīgs eksporta pieaugums. Paredzams, ka 2026. gadā reālais IKP palielināsies par 3,6 %, jo iekšzemes pieprasījums un eksports joprojām pozitīvi ietekmēs izaugsmi. Sagaidāms, ka prognozes periodā (t. i., 2024.–2026. gadā) potenciālā IKP pieaugums Īrijā nedaudz palielināsies no 2,6 % 2024. gadā līdz 2,9 % 2025. gadā, un tam sekos neliels samazinājums 2026. gadā līdz 2,7 %. To nosaka pakāpeniska darbaspēka ieguldījuma samazināšanās un kapitāla uzkrājuma ieguldījuma pieaugums pēc krituma 2024. gadā. Bezdarba līmenis 2023. gadā bija 4,3 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2024. gadā būs 4,4 %, 2025. gadā 4,4 % un 2026. gadā 4,5 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflators), kas 2023. gadā bija 3,6 %, 2024. gadā būs samazinājusies līdz 3,3 % un sasniegs 2,1 % 2025. gadā un 1,7 % 2026. gadā.

(14) Fiskālā ziņā Īrijas vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2023. gadā bija 1,5 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi 2024. gadā tas būs sasniedzis 4,4 % no IKP un samazināsies līdz 1,4 % no IKP 2025. gadā un, balstoties uz nemainīgas politikas pieņēmumu, 1,3 % 2026. gadā. Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozē ir ņemts vērā Īrijas 2025. gada budžeta projekts, kura priekšlikumu valdība valsts parlamentam iesniedza oktobrī. Vispārējās valdības parāds 2023. gada beigās bija 43,3 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs samazinājusies līdz 41,6 %. Prognozēts, ka 2025. gada beigās tā samazināsies līdz 38,3 % un 2026. gada beigās līdz 36,8 %. Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā vidēja termiņa plānos norādītās politikas saistības, kamēr tās nav papildinātas ar ticami paziņotiem un pietiekami precīzi formulētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi

(15) Īrijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. līdz 2029. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija četru gadu laikā.

(16) Plānā ir ietverta visa informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. pantu.

(17) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 1. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. līdz 2029. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 5,3 % apmērā. Lēsts, ka plānā norādītās neto izdevumu virzības rezultātā strukturālā primārā bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) būs 2,3 % no IKP. Plānā ir pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums pakāpeniski samazināsies no 3,1 % 2024. gadā līdz 2,8 % 2027. gadā, bet pēc tam palielināsies līdz 3,6 % 2028. gadā. Turklāt plānā paredzēts, ka IKP deflatora pieauguma temps samazināsies no 3,2 % 2024. gadā līdz 2,1 % 2025. gadā un saglabāsies šajā līmenī līdz 2028. gadam.

1. tabula. Īrijas plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā 2025.–2029. gadā	Vidējais rādītājs visā korekcijas periodā 2025.–2028. gadā
Neto izdevumu pieaugums (gadā, %)	9,8	5,1	6,5	4,9	5,4	4,7	5,3	5,5
Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2023. gada bāzes, %)	9,8	15,4	22,8	28,9	35,8	42,3	n. p.	neattiecas
Potenciālā IKP pieaugums (%)	3,1	3,2	2,9	2,8	3,6	3,5	3,2	3,1

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā 2025.–2029. gadā	Vidējais rādītājs visā korekcijas periodā 2025.–2028. gadā
Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%)	3,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1

Avots: Īrijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu

(18) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu pamazām samazināsies no 41,4 % no IKP 2024. gadā līdz 34,0 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā), kā norādīts nākamajā tabulā. Paredzams, ka pēc korekcijas vidējā termiņā (t. i., līdz 2038. gadam) parāda attiecība saskaņā ar plānu turpinās samazināties krietni zem 60 % no IKP un līdz 2038. gadam sasniegs 18,8 % no IKP.

2. tabula. Īrijas plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Valdības parāds (% no IKP)	43,4	41,4	37,9	36	34,8	34	33,1	18,8
Valdības bilance (% no IKP)	1,6	4,5	1,7	1,4	1,1	1,6	1,5	0,6

Avots: Īrijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības parāds vidējā termiņā noturētos zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 60 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā ierosinātā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci

(19) Balstoties uz plānā norādīto neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā būs 1,7 % no IKP, 2026. un 2027. gadā tas samazināsies attiecīgi līdz 1,4 % un 1,1 %, bet 2028. gadā atkal pieaugs līdz 1,6 %. Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2038. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā ierosinātā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

Plāna makroekonomiskie pieņēmumi

(20) Plāna pamatā ir pieņēmumi, kas atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, kurus tā Īrijai nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Konkrēti, plānā ir izmantoti atšķirīgi pieņēmumi attiecībā uz astoņiem mainīgajiem lielumiem, proti, izejas punktu (strukturālā primārā bilance 2024. gadā), potenciālā IKP pieaugumu, IKP deflatora pieaugumu, reālā IKP pieaugumu, nominālo netiešo procentu likmi, atlikumu un plūsmu korekcijām, vienreizējiem pasākumiem un izlaides starpības samazināšanu. Turklāt plāns novirzās no pieņēmuma "fiskālā politika bez izmaiņām" pēc korekcijas perioda, pieņemot turpmāku fiskālo dekonsolidāciju 2029. un 2030. gadā. Tālāk sniegts šo pieņēmumu atšķirību

novērtējums. Pieņēmumu atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas tālāk, par katru no tām sniedzot atsevišķu novērtējumu.

(21) Plānā 2024. gadam ir pieņemta lielāka strukturālā primārā bilance, proti, pārpalikums 3,7 % apmērā no IKP, savukārt Komisija 2024. gada pavasarī prognozēja pārpalikumu 2,5 % apmērā no IKP. Šis pārskatītais sākotnējais fiskālais stāvoklis un ar to saistītie atjauninātie makroekonomiskie nosacījumi 2024. gadam plānā atspoguļo jaunāko informāciju, kas pieejama kopš pavasara. Tas atbilst Komisijas 2024. gada rudens prognozei. Līdz ar to uzskatāms, ka šī atšķirība ir pienācīgi pamatota. Aplūkojot atsevišķi, tas palielina vidējo neto izdevumu maksimālo pieaugumu korekcijas periodā salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem.

— Plānā potenciālā IKP pieaugums tā aptvertajā periodā ir vidēji par 0,3 procentpunktiem mazāks nekā saskaņā ar Komisijas 2024. gada 21. jūnijā izklāstītajiem pieņēmumiem. Tas atspoguļo jaunākus izpildes datus, nekā bija pieejami 2024. gada pavasarī, izmantojot kopīgi saskaņoto ES metodiku. Turklāt plānā arī pieņemts, ka reālā IKP pieaugums būs mazāks un izlaides starpība samazināsies agrāk, nekā paredzēts Komisijas pieņēmumos. Saskaņā ar Komisijas metodiku Īrijas plānā paredzētā fiskālā ekspansija patiešām radītu lielāku multiplikatora ietekmi uz reālā IKP pieaugumu, un izlaides starpība tiktu novērsta līdz 2033. gadam, lai gan plānā paredzēts, ka tā tiek novērsta jau 2030. gadā. Līdz ar to šie pieņēmumi tiek uzskatīti par piesardzīgiem un tāpēc pienācīgi pamatotiem. Kopā šie pieņēmumi ir iemesls, kāpēc plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem.

— Plānā pieņemts, ka IKP deflatora pieaugums plāna periodā būs vidēji par 0,1 procentpunktu lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Tas atspoguļo jaunākus izpildes datus, nekā bija pieejami 2024. gada pavasarī. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots. Vērtējot atsevišķi, tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem.

— Plānā pieņemts, ka sakarā ar jaunu uzkrājumu fondu izveidi atlikumu un plūsmu korekcijas būs lielākas nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Plānā ietverto mazāk labvēlīgo pieņēmumu var izskaidrot ar plāna paļaušanos uz jaunākiem datiem. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

Pārējām atšķirībām nav būtiskas ietekmes uz neto izdevumu vidējo pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Kopumā visas pieņēmumu atšķirības kopā rada teorētisku vidējo neto izdevumu pieauguma maksimālo robežu, kas ir augstāka nekā tā, kas būtu nepieciešama, lai izpildītu piemērojamos fiskālos noteikumus, pamatojoties uz Komisijas 2024. gada pavasara pieņēmumiem. Tomēr savā plānā Īrija apņemas panākt neto izdevumu virzību, kas ir zemāka par šo teorētisko maksimālo robežu un arī zemāka par to, kas būtu nepieciešama, lai izpildītu fiskālos noteikumus saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību neto izdevumu virzībai.

Plāna fiskālā stratēģija

(22) Saskaņā ar plānā iekļauto indikatīvo fiskālo stratēģiju saistības attiecībā uz neto izdevumiem tiks izpildītas, galvenokārt sniedzot papildu publiskos pakalpojumus, lai apmierinātu strauji augošā iedzīvotāju skaita vajadzības. Turklāt Īrija finansēs publiskā kapitāla palielinājumu, palielinot publiskā sektora investīciju īpatsvaru. Visbeidzot, Īrija ir izveidojusi divus ilgāka termiņa uzkrājumu mehānismus, jo tiek lēsts, ka liela daļa uzņēmumu ienākuma nodokļa pēc būtības ir neparedzēti ieņēmumi. Vispārējās valdības bilanču prognozes liecina par pastāvīgu vispārējās valdības budžeta pārpalikumu, tomēr stratēģijā galvenā uzmanība ir pievērsta izdevumiem, jo nominālo bilanci būtiski ietekmē neparedzētie ieņēmumi. Pieņemamo politikas pasākumu specifikācija ir jāapstiprina vai jākoriģē un jāizsaka skaitļos gada budžetos. Turklāt 2025. gada budžeta plāna projektā ir konkretizēti politikas pasākumi, ar kuriem paredzēts īstenot saistības attiecībā uz 2025. gada neto izdevumiem ([10]).

([10]) Sk. Komisijas atzinumu par Īrijas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024) 9056 final.

Plānā paustie nodomi attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm

(23) Plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši KVAI, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Plānā ir iekļauti aptuveni 40 pasākumi, no kuriem 12 saņem finansiālu atbalstu no Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM).

(24) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, ieskaitot Regulā (ES) 2021/1119 noteiktos klimata mērķus" plānā ir izklāstīts saskanīgs reformu un investīciju kopums. Klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumi (2019., 2020., 2022. un 2023. gada KVAI) ietver oglekļa nodokļa likmes palielināšanu un (grozījumu) likumprojektu par klimatrīcību un mazoglekļa attīstību – abi šie pasākumi ir iekļauti atveseļošanas un noturības plānā (ANP) un nacionālajā enerģētikas un klimata plānā. Ar šo likumprojektu tiek izveidots juridiski saistošs satvars ar mērķrādītājiem un saistībām, kas ar likumu paredz līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitātes mērķi, tajā skaitā pieņemt oglekļa piecu gadu budžetus un klimatrīcības plānus. Pasākumi ūdens un notekūdeņu jomā (2019., 2020., 2022., 2023. un 2024. gada KVAI) attiecas uz Īrijas trešo Upju baseinu apsaimniekošanas plānu. Plānā ir izklāstīti pasākumi, ar ko nodrošināt digitālo pārkārtošanos (2019. un 2020. gada KVAI), kā atspoguļots valsts digitālajā stratēģijā un satvarā "*Harnessing Digital*", un sasniegt digitālos mērķrādītājus, kā atspoguļots Stratēģiskajā ceļvedī digitālajai desmitgadei. Tas ietver investīcijas digitālajās prasmēs (dažas no tām ir iekļautas ANP), piekļuvē digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem un to izmantošanā (dažas no tām ir iekļautas ANP), jo īpaši ar dotācijām un palīdzību MVU, atbalstu uzņēmumu digitalizācijai (dažas no tām ir iekļautas ANP), kiberdrošībā, palielinot resursus Valsts kiberdrošības centram, un savienojamībā, īstenojot valsts platjoslas plānu, kura mērķis ir panākt, lai ne vēlāk kā 2028. gadā visām Īrijas mājsaimniecībām un uzņēmumiem būtu pieejams gigabitiskais tīkls un lai ne vēlāk kā 2030. gadā visās apdzīvotajās teritorijās būtu 5G pārklājums.

(25) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība, ieskaitot Eiropas sociālo tiesību pīlāru" plānā ir izklāstīti pasākumi sociālo mājokļu un cenas ziņā pieejamu mājokļu piedāvājuma palielināšanai (2019. un 2020. gada KVAI), īstenojot plānu "*Housing for All*" (dažas darbības ir iekļautas ANP) un plānošanas reformu. Pasākumi uzņēmumu, jo īpaši vietējo MVU, uzņēmējdarbības vides atbalstam (2019. un 2020. gada KVAI) ietver darbības, kas noteiktas Baltajā grāmatā par uzņēmējdarbību. Pētniecības un inovācijas atbalsta pasākumi (2019. un 2020. gada KVAI) ietver jaunas konkurētspējīgas pētniecības un inovācijas finansēšanas aģentūras izveidi, tehnoloģisko universitāšu stiprināšanu (dažas darbības iekļautas ANP un ERAF programmās) un citas investīcijas, kas publicētas stratēģijā "*Impact 2030*". Saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru plānā ir izklāstītas arī vairākas iniciatīvas par vienlīdzīgām iespējām un piekļuvi darba tirgum. Pasākumi prasmju jomā (2020. un 2023. gada KVAI) ietver jaunas Valsts prasmju padomes izveidi, Valsts apmācības *fonda* līdzekļu atraisīšanu, lielākas kārtējās un kapitāla investīcijas (dažas darbības iekļautas ANP), vienota valsts māceklības modeļa izstrādi un reformas terciārās izglītības nozarē. Plānā ir atsauce uz sistēmu, ar kuru Īrija paredz turpināt veicināt savu pašreizējo būtisko piešķīrumu prasmju pilnveides veicināšanai, jo īpaši neaizsargātām grupām un cilvēkiem, kas dzīvo mājsaimniecībās ar zemu darba intensitāti (2019. gada KVAI). Plānā ir izklāstītas vairākas iniciatīvas par taisnīgiem darba apstākļiem, arī valsts iztikas minimuma ieviešana 60 % apmērā no medianālās algas stundas likmes līdz 2026. gada janvārim. Plānā ir izklāstītas arī iniciatīvas sociālās aizsardzības un iekļaušanas jomā, tajā skaitā darba tirgus aktivizēšanas investīcijas (2019. gada KVAI), kas vērstas uz neaizsargātām grupām, kā noteikts stratēģijā "*Pathways to Work*". To papildina reformas bērnu aprūpes nozarē (2019. gada KVAI), kas ietver vispārējas un ar ienākumiem saistītas subsīdijas saskaņā ar valsts bērnu aprūpes shēmu, un nabadzības mazināšanas saistības, kas noteiktas Sociālās iekļaušanas ceļvedī. Attiecībā uz prioritārajām grupām, kas minētas Eiropas pusgada kontekstā, plānā ir atsauce uz Valsts stratēģiju invaliditātes jomā un otro Valsts stratēģiju īru trevelleru un romu iekļaušanai.

(26) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir izklāstīti pasākumi, kuru mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām, jo īpaši izmantojot investīcijas atkrastes atjaunīgajā enerģijā (2022. un 2023. gada KVAI) (dažas darbības iekļautas ANP) un tīklu savienojumiem (2022., 2023. un 2024. gada KVAI) ar Ziemeļīriju un Franciju. Energosistēmas noturības stiprināšanas pasākumi ietver finansējumu nabadzīgākām mājsaimniecībām ar mērķi uzlabot privāto ēku energosniegumu (2022., 2023. un 2024. gada KVAI) (dažas darbības iekļautas ANP un ERAF programmās), kā arī darbības enerģijas uzkrāšanas un pieprasījumreakcijas jomā (2022., 2023. un 2024. gada KVAI), kas iekļautas Īrijas Enerģētiskās drošības stratēģijā.

(27) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā nav iekļauti nekādi pasākumi.

(28) Turklāt plānā ir izklāstīti politikas pasākumi ilgtermiņa fiskālās stabilitātes nodrošināšanai. Digitālās veselības stratēģiskajā satvarā izklāstītie pasākumi attiecībā uz veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību un pieejamību (2019. un 2024. gada KVAI) ietver 48 stratēģiskas iniciatīvas par digitāliem veselības risinājumiem, neatkarīgas komisijas izveidi vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes jomā, kā arī četru jaunu plānveida pakalpojumu slimnīcu izveidi, labākas primārās aprūpes un kopienas aprūpes attīstīšanu un veselības pakalpojumu izpildvaras pārstrukturēšanu saskaņā ar reformu "*Sláintecare*" (dažas darbības ir iekļautas ANP). Pensiju sistēmas ilgtspējas uzlabošanas pasākumi (2019., 2022. un 2023. gada KVAI) ietver ar samaksu saistītu sociālo pabalstu ieviešanu, automātiskas reģistrācijas pensiju shēmu atlasītiem darbiniekiem, divu ilgtermiņa uzkrājumu mehānismu (Nākotnes Īrijas fonds un Infrastruktūras, klimata un dabas fonds) izveidi, kā arī saskaņotu ceļvedi sociālā nodrošinājuma iemaksu palielināšanai. Plānā norādīts, ka Īrija turpinās pievērsties agresīvai nodokļu plānošanai (2019. un 2020. gada KVAI), īstenojot savu Uzņēmumu ienākuma nodokļa ceļvedi (dažas darbības ir iekļautas ANP).

(29) Plānā ir sniegta informācija par to, kā tas saskan ar kohēzijas politikas fondiem un Īrijas ANP un attiecīgā gadījumā papildina tos. Plānā ir iekļauta informācija par dažādo kohēzijas politikas fondu apjomu un mērķiem. Plānā ir iekļauta tabula, kurā izklāstīts, kuras strukturālās reformas un investīciju prioritātes daļēji tiks īstenotas, izmantojot pasākumus, kas iekļauti Īrijas ANP un/vai kohēzijas politikas fondos.

(30) Plāna mērķis ir palīdzēt nodrošināt Īrijas publisko investīciju vajadzības, kas saistītas ar ES kopīgajām prioritātēm. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās" plānā ir sniegts vispārīgs izklāsts par aktuālajām investīcijām siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, ūdens un notekūdeņu apsaimniekošanas uzlabošanā un digitālās pārveides atbalstīšanā. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība" plānā ir sniegts vispārīgs izklāsts par aktuālajām investīcijām, kas saistītas ar atbalstu uzņēmumiem, pētniecībai un inovācijai, prasmēm, darba tirgus aktivizēšanai, bērnu aprūpei un mājokļiem. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir sniegts vispārīgs izklāsts par investīcijām, kas saistītas ar modernizāciju, atkrastes atjaunīgo enerģiju un tīklu savienojumiem.

Komisijas novērtējuma secinājums

(31) Kopumā Komisija uzskata, ka Īrijas plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

(32) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Īrijai plānā noteiktā neto izdevumu virzība,

PADOMES VISPĀRĒJAIS SECINĀJUMS

(33) Padome atzinīgi vērtē Īrijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un uzskata, ka tā pilnīga īstenošana palīdzētu nodrošināt stabilas publiskās finanses un atbalstīt valsts parāda ilgtspēju, kā arī ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

(34) Padome pieņem zināšanai Komisijas veikto plāna novērtējumu. Tomēr Padome aicina Komisiju iesniegt savu novērtējumu par turpmākajiem plāniem atsevišķā dokumentā, kas nav Komisijas ieteikumi Padomes ieteikumiem.

(35) Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu par neto izdevumu virzību un galvenajiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem plānā, kā arī plāna neto izdevumu virzības ietekmi uz valsts budžeta deficītu un parādu. Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu, ka makroekonomiskie un fiskālie pieņēmumi – lai gan dažos gadījumos tie atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, tostarp, lai ņemtu vērā atjauninātus makroekonomiskos un fiskālos datus, – kopumā ir pienācīgi pamatoti un ir balstīti uz pārliecinošiem ekonomiskiem argumentiem. Padome pieņem zināšanai plāna plašo fiskālo stratēģiju un riskus attiecībā uz perspektīvu, kas varētu ietekmēt makroekonomikas scenārija un pamatā esošo pieņēmumu īstenošanu un plāna neto izdevumu virzības sasniegšanu. Padome jo īpaši ņem vērā to, ka Īrijas iestādes dod priekšroku mainītu rādītāju izmantošanai iekšzemes analīzēm par valsts ienākumiem sakarā ar kropļojumiem, ko rada relatīvais Īrijas daudznacionālā sektora apmērs. Šajā sakarā Īrijas nominālo fiskālo stāvokli ietekmē potenciāli neparedzēti uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, kas ir līdzīgi izfiltrēti lielā daļā Īrijas iekšzemes fiskālo novērtējumu. Padome attiecīgi pieņem zināšanai divu uzkrājumu mehānismu izveidi, ar kuriem paredzēts radīt fiskālās rezerves; vienu, kas tiks izmantota, lai risinātu turpmākas

strukturālas problēmas, un otru, kas ekonomikas vai fiskālās lejupslīdes gadījumā darbosies pret cikliskumu un palīdzēs sasniegt Īrijas mērķus klimata un vides jomā. Padome arī atzīmē, ka ģeopolitiskie riski var radīt spiedienu uz aizsardzības izdevumiem.

(36) Padome gaida, ka Īrija būs gatava vajadzības gadījumā pielāgot savu fiskālo stratēģiju, lai nodrošinātu neto izdevumu virzības sasniegšanu. Padome apņemas cieši uzraudzīt ekonomikas un fiskālās norises, tostarp tās, kas ir plāna scenārija pamatā.

(37) Padome uzskata, ka ir pamatoti turpināt diskusijas, lai panāktu kopīgu izpratni par kumulatīvo neto izdevumu pieauguma tempu ietekmi uz gada uzraudzību, gatavojoties nākamajai fiskālās uzraudzības kārtai.

(38) Padome pieņem zināšanai Komisijas aprakstu par reformām un investīciju vajadzībām un nodomiem, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt šādu reformu un investīciju īstenošanu. Padome, pamatojoties uz Komisijas iesniegtajiem ziņojumiem, izvērtēs šādas reformas un investīcijas un uzraudzīs to īstenošanu Eiropas pusgada ietvaros.

(39) Padome gaida Īrijas gada progresa ziņojumus, kuros jo īpaši tiks sniegta informācija par Padomes noteiktā neto izdevumu virzības sasniegšanas gaitu, kā arī par plašāku reformu un investīciju īstenošanu Eiropas pusgada kontekstā.

AR ŠO IESAKA Īrijai rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

Briselē, 2025. gada 21. janvārī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

A. DOMAŃSKI

I PIELIKUMS

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)

Īrija

Gadi		2025	2026	2027	2028	2029
Pieauguma tempi (%)	Gadā	5,1	6,5	4,9	5,4	4,7
	Kumulatīvi (*)	15,4	22,8	28,9	35,8	42,3

(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu pieņemot 2023. gadu. Kumulatīvos pieauguma tempus izmanto, veicot kontroles konta *ex post*atbilstības ikgadējo uzraudzību.